

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 219/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Csp 119/2017 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoCsp 4/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Csp 119/2017 (ďalej len „napadnuté konanie vedené okresným súdom“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoCsp 4/2021 (ďalej aj „napadnuté konanie vedené krajským súdom“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručенou okresnému súdu 28. septembra 2017 domáhal zaplatenia sumy 253,87 eur s príslušenstvom a určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky vyplývajúcej zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej so žalovaným.

Vo veci samej rozhodol okresný súd rozsudkom z 2. októbra 2020, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie, pričom spis sa v súčasnosti nachádza na krajskom súde.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta neprimeranú dĺžku napadnutého konania vedeného okresným súdom, ktorý vo veci samej neprávoplatne rozhodol až po uplynutí 3 rokov a 4 dní. Za ústavne neakceptovateľný označuje taktiež postup krajského súdu, ktorý ku dňu podania ústavnej sťažnosti o jeho odvolaní dosiaľ nerozhodol a napadnuté (odvolacie) konanie tak trvá už 1 rok, 1 mesiac a 9 dní. V tejto súvislosti poukazuje na uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 484/2021 z 5. októbra 2021, ktorým bolo rozhodnuté o jeho ústavnej sťažnosti nasmerovanej proti postupu okresného súdu a krajského súdu v totožnom napadnutom konaní, pričom od predmetného rozhodnutia nedošlo v jeho veci k žiadnemu posunu. Krajskému súdu vytýka „*nesústredenosť, nehospodárnosť a nekoordinovanosť spojenú s neefektívnym prístupom k prejednaniu merita veci*“, ktorých následkom je porušenie označených práv sťažovateľa. Namietajúc celkovú dĺžku napadnutého konania, uvádza, že vec nie je po právnej ani faktickej stránke skutkovo zložitá, keďže takéto konania tvoria bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, pričom jeho správanie žiadnym spôsobom neprispelo k neprimeranej dĺžke napadnutého konania. V závere ústavnej sťažnosti akcentuje, že konečné vyriešenie daného sporu je pre neho mimoriadne dôležité, keďže ide spotrebiteľských spor.

4. Aplikovateľnosť ustanovení charty na prejednávany prípad sťažovateľ odôvodňuje poukazom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, ktorej ustanovenia boli prebraté do zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a podľa čl. 38 ods. 2 listiny) a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 47 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré trvalo 3 roky, a postupom krajského súdu v namietanom (odvolacom) konaní, ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené a trvá viac ako 1 rok.

III.1. K aplikovateľnosti ustanovení charty:

6. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti

Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoreasc Horățiu-Vasile Cruduleci, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. 6. 2016, C-205/2015, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

7. S prihliadnutím na predmet napadnutého konania tak, ako je identifikovaný v bode 2 tohto uznesenia, ktorý je vecne previazaný s otázkou neprijateľnosti zmluvných podmienok posudzovanej spotrebiteľskej zmluvy upravenej právom Európskej únie, ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľa dochádza k aplikovaniu práva Európskej únie. Zastáva preto názor, že na právnu vec sťažovateľa sa ustanovenia charty aplikujú.

III.2. K porušeniu označených práv postupom všeobecných súdov v napadnutom konaní:

8. Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že sťažovateľ už postup okresného súdu v identickom napadnutom konaní namietal viacerými ústavnými sťažnosťami, ktoré boli ústavným súdom opakovane odmietnuté ako zjavne neopodstatnené (II. ÚS 344/2020, II. ÚS 533/2020, I. ÚS 191/2021). Rovnako rozhodol aj o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (doručenej ústavnému súdu 31. augusta 2021) týkajúcej sa namietaného porušenia označených práv postupom okresného súdu a tiež krajského súdu v predmetnom konaní (uznesenie č. k. IV. ÚS 484/2021 z 5. októbra 2021), pričom osobitne akcentoval, že pred podaním danej ústavnej sťažnosti okresný súd už vo veci samej rozhodol a z dôvodu podania odvolania bola vec predložená krajskému súdu, ktorého postup v konaní nepovažoval za neprimeraný (v čase rozhodovania ústavného súdu predstavovala dĺžka odvolacieho konania 7 mesiacov, pozn.).

9. Sťažovateľ podstatnou časťou argumentácie aj v tejto ústavnej sťažnosti (ústavnému súdu doručenej ani nie po uplynutí 6 mesiacov od posledného rozhodnutia z 5. októbra 2021) tvrdí, že zo strany okresného súdu a krajského súdu konajúcich v jeho veci došlo k vzniku zbytočných prieťahov.

10. Vo vzťahu k sťažovateľom opätovne namietanému postupu okresného súdu ústavný súd, vychádzajúc z už uvedených rozhodných skutočností (žaloba bola doručená okresnému súdu 28. septembra 2017, okresný súd rozhodol rozsudkom vo veci samej 2. októbra 2020) a z celkovej dĺžky konania na okresnom súde (približne 3 roky), konštatuje, že sťažovateľ ani v tejto ústavnej sťažnosti neuviedol žiadne mimoriadne okolnosti, ktoré by svedčili o tom, že doterajší postup okresného súdu dosahuje intenzitu potrebnú na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa, a to najmä v kontexte toho, že okresný súd už vo veci meritórne rozhodol a vec sa v čase podania ústavnej sťažnosti, ako aj v súčasnosti nachádza na krajskom súde na účel rozhodnutia o podanom odvolaní sťažovateľa.

11. Pokiaľ ide o sťažovateľom rozporovaný postup krajského súdu a jeho namietanú pokračujúcu nečinnosť v konaní o podanom odvolaní, ústavný súd dospel k záveru, že doterajšiu dĺžku odvolacieho konania v trvaní približne 13 mesiacov (vec bola krajskému súdu predložená 16. februára 2021, pozn.) nie je možné označiť za excesívnu a predstavujúcu relevantné prieťahy v konaní.

12. Ak sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje absolútnou nečinnosťou krajského súdu spočívajúcou v tom, že zo strany krajského súdu nebol realizovaný žiaden relevantný procesný úkon, ústavný súd k tomu poznamenáva, že krajský súd vo veci koná ako odvolací súd, úlohou ktorého je posúdiť vecnú správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, preto

krajský súd spravidla nevykonáva vo veci procesné úkony [§ 378 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], a nie je povinný ani nariadiť pojednávanie (§ 385 CSP). To však nevyhnutne neznamená, že krajský súd sa vecou sťažovateľa vôbec nezaobera a v konaní je absolútne nečinný, tak ako to tvrdí sťažovateľ v dôvodoch svojej ústavnej sťažnosti (obdobne II. ÚS 481/2020, III. ÚS 216/2015).

13. Aj keď ústavný súd z opisu skutkového stavu uvedeného sťažovateľom v ústavnej sťažnosti nezistil prietahy v napadnutom konaní, s odkazom na vlastnú judikatúru akcentuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, IV. ÚS 513/2020). K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovacia prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka civilného súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov, v závislosti od povahy a zložitosti veci, nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, sťažnosť č. 26614/95, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, sťažnosť č. 32967/96, body 64, 65 a 66).

14. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

15. K tvrdeniu sťažovateľa, že ide o konanie s ochranou slabšej strany, a preto sa v napadnutom konaní vyžaduje vyšší stupeň ochrany, považuje ústavný súd za potrebné dodať, že predmet napadnutého konania je neporovnateľný s konaniami, ktoré sú svojou povahou nepochybne naliehavejšie ako napr. statusové konania, úprava styku s maloletými, spory o nároky z pracovného pomeru a podobne, kde aj ústavný súd postup všeobecných súdov hodnotí omnoho prísnejšie (pozri napr. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02, I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dodáva, že predmet napadnutého konania nemožno dať na roveň týmto konaniam, hoci si pripúšťa, že aj tento typ konania má osobitné postavenie, ktoré je však dostatočne zohľadnené úpravou procesného práva, ako aj práva hmotného (obdobne I. ÚS 266/2021).

16. Na základe uvedených skutočností ústavný súd uzatvára, že posudzovanú dobu napadnutého konania vedného okresným súdom a krajským súdom nemožno aj s ohľadom na judikatúru ESLP vyhodnotiť ako nezlučiteľnú s označenými právami sťažovateľa a signalizujúcu nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Ústavný súd v závere pripomína, že v prípade, ak by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo zo strany krajského súdu k neospravedlňujúcim prieťahom, sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby sa opätovne obrátil na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ktorou bude namietat porušenie svojich práv označených v bode 1.

18. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších požiadavkách sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu